

ADMIRAL MARKETS AS KAUPLEMISEGA SEOTUD RISKID

Uuendatud 01.11.2017

Risk on võimalik oht, et mingi(d) sündmus(ed), tegevus(ed) või tegevusetus võib mistahes süsteemi osas ohustada ettevõtte vara ja/või mainet ning eesmärkide täitmist. Investeerimisrisk on oht saada kahju või oodatust vähem kasumit. Investeerimis- või kauplemistegevuses on riskid vältimatud. Riskid on seotud hinna liikumisega ebasoodsas suunas või muude faktoritega, mis on seotud turu spetsiifikaga ja isiklikest kauplemispõhimõtetest mitte kinnipidamisest.

Alljärgnev tutvustus annab ülevaate peamistest väärtpaberitesse (väärtpaberituru seaduse § 2 mõistes) investeerimisega kaasnevatest riskidest, kuid ei ole kõikide riskide ammendav loetelu, mistõttu peab Klient vastavalt konkreetsetele asjaoludele ja väärtpaberi iseloomule, iseseisvalt ja hoolikalt analüüsima ning tutvuma ka kõikvõimalike muude investeerimistegevusega seotud riskidega, mis on kättesaadavad Admiral Markets AS-i (edaspidi AM) koduleheküljel www.admiralmarkets.ee. Käesoleva ülevaate eesmärk on juhtida Kliendi tähelepanu peamistele riskidele.

1. SÜSTEEMIRISK

- 1.1 **Maarisk** - koosneb kahest osast: majanduslik ja poliitiline risk. Majanduslik risk hõlmab üldist majandus- ja finantsjuhtimise taset riigis, riigi konkurentsivõimelisust maailmaturul, maksebilansi olukorda, rahvusvaluuta stabiilsust jms. Poliitilise riski suuruse määrab poliitilise süsteemi stabiilsus, suhted naaberriikidega ja julgeoleku-garantiid. Majanduslikke ja poliitilisi riske tuleb hinnata ühtse tervikuna. Vastavalt sellele võimalus, et kaupleja kaotab osaliselt või täielikult antud riigi valuuta või finantsinstrumentidega tehtud investeeringud.
- 1.2 **Tururisk** - kujutab endast kahjumi võimalust, mis on põhjustatud ebasoodsatest finantsturgude liikumistest – valuutakursside, intressimäärade ja väärtpaberite väärtuse muutustest. Tururiskil on makroökonomiline iseloom. Tururiskist on mõjutatavad enamus pangateenused, sealhulgas laenud, hoiused, tuletisinstrumentid ja väärtpaberid (sealhulgas aktsiad, muud kapitaliväärtpaberid ja võlakirjad).
- 1.3 **Maksurisk** - lähtuvalt konkreetse turu või teenuse regulatsioonist ja praktikast ei pruugi kliendil olla võimalik kasutada tema residentriigi ja väärtpaberite hoidmise riigi vahel sõlmitud topeltmaksustamise vältimise lepingust tulenevaid soodustusi. Samuti võib maksustamist mõjutada asjaolu, et Kliendile kuuluvaid väärtpabereid hoitakse tema nõusolekul AM-le raha hoidmise ning/või väärtpaberite haldamise, hoidmise, registreerimise ja(või arveldamise vms

teenust pakkuva krediidasutuse, investeerimisühingu, depositeoriumi, väärtpaberiregistri, arveldussüsteemi vms teenusepakkuja (edaspidi Haldur) juures AM-i nimel avatud või muul kontol, mille tulemusel käsitletakse kliendile kuuluvaid väärtpabereid AM-le või Haldurile kuuluvate väärtpaberitena.

- 1.4 **Inforisk** - Kliendil võib puududa võimalus saada adekvaatset ja õiget informatsiooni väärtpaberite kohta või on sellise informatsiooni saamine raskendatud. Selle tulemusel puudub kliendil võimalus võtta vastu asjakohaseid otsuseid oma investeringute suhtes.
- 1.5 **Õiguslik risk** - on võimalus, et investeeritakse väärtpaberitesse, aga puudub ülevaade emitendi tegutsemisriigi õigusaktidest ja nendega seonduvatest kohustustest. Seeläbi võib investor saada kahju või rakendatakse tema suhtes seadusest tulenevaid sanktsioone. Lisaks võidakse riigis muuta õigusakte, mis võib investorile kaasa tuua ebasoodsa piirangu või kohustuse tekkimise.
- 1.6 **Vastavusrisk** - vastavusrisk kujutab endast ohtu, et ettevõttele kohalduvad õiguslikud või regulatiivsed sanktsioonid, tekib materiaalne finantskahju või maine kaotus, mis tuleneb ettevõtte võimetusest järgida seaduseid, määruseid, reegleid, vastavaid organisatsioonilisi standardeid ning tegevusjuhendeid, mis kohalduvad ettevõtte tegevustele.

2. FINANTSRISK

- 2.1 **Hinnarisk** - on oht saada kahju turuhinna ebasoodsa muutuse tõttu. Hinda võivad mõjutada erinevad uudised, majandustulemuste avaldamine ja/või töötlus. Vältimaks suurt kahjumit, peaks kaupleja analüüsima oma deposiidi suurust, loti suurust, määratlema soovitud kasumi ja talutava kahjumi kauplemisest. Väärtpaberite hind võib nii langeda kui ka tõusta. Näiteks aktsiate ja muude kapitaliväärtpaberite hinnad võivad turul pakkumise ja nõudluse muutumise tõttu kõikuda väga lühikese aja jooksul ning ootamatult.
- 2.2 **Valuutarisk** - valuutariski all mõistetakse välisvaluutas arvestatavate investeringute korral potentsiaalset kahju valuutakursside ebasoodsast liikumisest, devalveerimisest, pikaajalisest odavnemisest, fikseeritud valuutakursi lahtisidumusest.
- 2.3 **Likviidsusrisk** - on seotud tururiskiga ning seisneb peamiselt selles, et kliendil võib tekkida kahju asjaomasel reguleeritud turul likviidsuse puudumise tõttu, mis takistab väärtpaberite müüki kliendi poolt soovitud ajal või neid ei õnnestu müüa turuhinnale lähedase või kliendi poolt soovitud hinnaga.
- 2.4 **Intressimäärarisk** - Oht, et intressimäärade tõustes või üleüldises intressimäärade tõusu ootuse situatsioonis, intressimäärade muul põhjusel muutudes, võlakirja (osalisel) ennetähtaegsel lunastamisel vms põhjusel langeb fikseeritud intressimääraga väärtpaberi (näiteks võlakirja)

hind. Intressimäärariski saab hajutada, investeerides erinevatele turgudele, mille intressimäärad on omavahel madalas korrelatsioonis.

- 2.5 **Emitendirisk (krediidirisk)** - oht, et konkreetse väärtpaberi hind võib liikuda ebasoodsas suunas emitendist sõltuvate ebasoodsate asjaolude ilmnmisel (näit. ettevõtte juhtkonna vigade, kehva majandusperioodi tulemuse jmt tõttu).
- 2.6 **Vastaspole risk** - kuigi finantsvahenditega kauplemiseks loodud kauplemiskohtade (nt börs või muu reguleeritud turg) korraldajad on erinevate meetmete rakendamisega sellise riski üldjuhul välistanud, eksisteerib oht, et kliendiga tehingu sõlminud isik ei täida talle sellisest tehingust tulenevaid kohustusi.
- 2.7 **Halduririsk** – õigusliku regulatsiooni ja/või asjakohase kohtupraktika puudumisest tulenevalt ei pruugi mõnes riigis või piirkonnas Halduri võimaliku pankroti või sunnimeetmete rakendamise korral olla täielikult tagatud AM-i nimel Halduri juures avatud esindajakontol või muul väärtpaberikontol Kliendi jaoks ja arvel hoitavate Kliendi väärtpaberite ning muu vara eraldamine Halduri juures hoitavatest teistele isikutele kuuluvates väärtpaberitest ja muust varast. Seetõttu on oht, et näiteks Halduri pankrotistumise või tema suhtes sunnimeetmete rakendamise korral saab klient kahju Halduri juures hoitavate väärtpaberite kaotamise või kinnipidamise tõttu.

3. TEHNILISE LAHENDUSEGA SEOTUD RISK

- 3.1 **Üldine tehniline risk** - tehniline risk on võimalus saada kahju erinevate rike tõttu kauplemisega seotud süsteemides. Eelkõige on selle riski all mõeldud tehnilisi rikkeid väärtpaberiregistrite, börside, arvelduskodade jt asutuste süsteemides ja arvepidamises või sidekanalite ühendusvigu vms probleeme, mis võivad põhjustada tehingute tühistumist, tehingujärgsete arvelduste hilinemist, valekandeid jms sündmusi (näiteks ei jõua Kliendi kontole õigeaegselt lisaemissioonist saadavad aktsiad või makstud dividendid), mistõttu võib kliendile sellistest rikestest tekkida kahju. Samuti võib kahju tekkida internetiühenduse katkemisest või aeglusest, mis võib häirida info kättesaadavust ja tehingukorralduste edastamist, nende muutmist või katkestamist.
- 3.2 **Sidekanali risk** - kahju võib tekkida ka juhul, kui telefoni- ja internetiühenduse süsteemides on rike, toimuvad hooldus -või remonditööd jne, ning see võib segada adekvaatse informatsiooni saamist, õigeaegset müügikorralduse üleandmist (või selle muutmist/lõpetamist), aga tuntavalt aeglustada või teha võimatuks andmete ülekandmist valitud kanali teel, mille tulemusel võib tekkida olukord, kus ei ole võimalik korrektselt teha Kliendi stop-limiteeritud taotlusi tingimuste täitmise hetkel.

3.3 Müügiplatvormi kasutamise võimatus - tasub meeles pidada, et valides mistahes internetikauplemise süsteemi väärtpaberiturul toimingute tegemiseks või sõnumite vahetamiseks, võib Klient kokku puutuda järgmiste riskidega: Interneti-kauplemise süsteemi kasutamise võimatus teatud hetkel rikke või seadmete töö peatumise, süsteemi vigade ja rikete, süsteemiühenduse rikete, elektritööde, hooldus- või remonditööde, tehnoloogiliste muutuste, interneti-kauplemise süsteemi uuenduste jne tõttu, mille tulemusel võib muuhulgas kujuneda olukord, mil ei ole võimalik Kliendi avaldusi (käske, korraldusi) või Kliendi juhustega kooskõlas antud korraldusi täita. Kasutades internet-kauplemise süsteemi, võib tehnilistel põhjustel toimingute tegemise kiirus tuntuvalt aeglustuda, mis halvimal juhul võib viia mitmete kahjumiga sõlmitud tehinguteni.

4. LAENU JA VÕIMENDUSEGA TEHINGUTE RISKID

Kasutades tehingute sõlmimiseks laenu teel saadud rahalisi vahendeid ja väärtpabereid, kannab Klient samu riske, mis esinevad tavalise kauplemise juures väärtpaberiturul, aganendele lisaks kannab Klient veel alljärgnevat riski:

4.1 Kasutades laenu teel omandatud rahalisi vahendeid või väärtpabereid väärtpaberiturul toimingute tegemiseks, kannab Klient hinnariski nii isiklike vahendite abil omandatud vara kui ka vara suhtes, mis on Kliendi kohustuste täitmise garantiiks AM-i ees. Nõnda on ebasoodsa hinnamuutuse poolt ohustatud suurem varahulk kui tavalise kauplemise puhul. Seega võib olla kahju olla suurem kaubeldes Kliendi isiklike vahenditega.

4.2 Kasutades laenu teel omandatud rahalisi vahendeid või väärtpabereid väärtpaberiturul tehingute tegemiseks, kannab Klient lisariske seoses nende vahendite eest omandatud väärtpaberite omandamise ja hoidmisega. Kliendil säilib kohustus täita kõik taoliste tehingute tõttu tekkinud kohustused ning seejuures peab Klient meeles pidama, et väärtpaberite turuväärtus võib päeva jooksul tuntuvalt muutuda.

4.3 Lisafaktor, mis mõjutab riskimäära laenu teel omandatud rahaliste vahendite ja väärtpaberite kasutamisel, on nõuded vajaliku marginaalimäära hoidmiseks, väljendades Kliendi võimet täita oma kohustusi AM-i ees. Kui jooksva marginaali määr hakkab langema, võib AM Kliendilt nõuda teatud toiminguid eesmärgiga marginaalimäär taastada vajaliku suuruseni. Lisaks võib AM jooksva marginaalimäära langemisel realiseerida osa Kliendi vahendeid sõltumata turuhindadest ja antud müügi tõttu tekkivast kahjust.

4.4 Tasub meeles pidada, et lühikeseks müügi puhul on kõrgeks riskiks müük (*Selling short*) tähendab väärtpaberitehingut, kus müüakse laenatud väärtpabereid, näiteks aktsiaid, mida müüja antud ajahetkel ei oma, kohustusega sellised väärtpaberid kokku lepitud ajal tagastada.

Hiljem ostetakse sama liiki väärtpaber turul tagasi ja tagastatakse esialgsele omanikule vastavalt kokkuleppele. Kuna teoreetiliselt võib väärtpaberi hind kasvada lõputult, ei ole ka kahju suurus piiratud, mis võib taolise tehingu tegemisel Kliendil tekkida.

5. PÄEVAKAUPLEJATE ERIRISKID

Päevakauplemise strateegia tähendab üldist kauplemisstrateegiat, mida iseloomustab Kliendi poolt regulaarselt selliste tehingukorralduste esitamine, millega ühte ja sama väärtpaberit ühe päeva jooksul ostetakse ja müüakse. Investorid, kes kasutavad päevakauplemist, kogevad mitmeid riske.

- 5.1 Päevakauplemine võib olla äärmiselt riskantne ja üldjuhul ei sobi isikutele, kelle ressursid on piiratud, kellel on vähe investeerimis- ja kauplemiskogemusi ning kelle riskitaluvus on väike.
- 5.2 Päevakauplemise strateegiat kasutades peab kaupleja olema valmis kõigi kasutatud vahendite kaotamiseks ning võimenduse kasutamisel ka täiendavate vahendite kaotamiseks. Võttes seda asjaolu arvesse, ei tohiks kindlasti päevakauplemist rahastada pensionisäästude, laenude, hüpoteekide, erakorralisteks juhtumiteks mõeldud vahendite arvelt.
- 5.3 Päevakauplemine eeldab põhjalikke teadmisi turgudest, millel kaubeldakse, ning kauplemismeetoditest ja strateegiatest. Samuti eeldab päevakauplemine maakleri tegevuse head tundmist ning teadmisi sellest, kuidas toimub tehingukorralduste täitmine. Teatud turutingimuste korral võib juhtuda, et teil on raske või võimatu positsiooni kiiresti ja mõistliku hinnaga likvideerida. See võib juhtuda näiteks siis, kui turg on kiires languses või kui kauplemine peatatakse seoses hiljutise uudissündmuse või ebatavaliste kauplemistoimingutega.
- 5.4 Suhtuge ettevaatusega väidetesse, et päevakauplemisega on võimalik kiiresti teenida suurt kasumit. Investor peab olema ettevaatlik reklaamide või muude väidetega, mis rõhutavad päevakauplemise suuri kasumivõimalusi. Samavõrd võib päevakauplemine kaasa tuua suuri ja kiireid rahalisi kaotusi.
- 5.5 Päevakauplemisega kaasnevad suured komisjonitasud, isegi kui ühe tehingu maksumus on väike. Päevakauplemine tähendab agressiivset kauplemist ning üldjuhul peab Klient maksma komisjonitasu teatud turgudel teostatud iga tehingu pealt vastavalt AM-i reeglitele ja hinnakirjale. Kauplemistehingute pealt makstud ühe päeva komisjonitasude kogusumma lisandub Kliendi kahjumile või vähendab oluliselt tema kasumit.